

مقدمه

از مسائل مهم در امر باز سازی کودکان توجه به جنبه های خانوادگی و رفتار و اطلاعات والدین است. اصولاً خانواده و اجتماع دو رکن اساسی جامعه اند و مادام که این دو ساخته نشوند امکان اصلاح و بازسازی فرزندان نخواهد بود. خانواده قوی ترین سنگر در برابر مفسد اجتماعی و ناروایی هاست و فساد بسیاری از فرزندان بدان خاطر است که خانواده در این سنگر آنچنان که باید کار نمی کنند.

همچنین اصلاحات تربیتی باید از خانواده آغاز شود چون هیچ عاملی به اندازه والدین نمی توانند در این امر موثر باشند. علاوه بر این امر رزق و روزی که عامل تاثیرگذار است باید در این تربیت صحیح رعایت شود لذا سعی شده در این مقاله ابتدا مفهوم تربیت و تربیت صحیح را بیان کنیم و سپس در آخر عوامل مهم و تاثیر گزار در تربیت فرزند و نقش غذای حلال را بیان نماییم.

خلاصه کلام می توان با تربیت کسانی چون امیر المومنین(ع) تحویل جامعه بشری داد البته از لحاظ اخلاق و معنویت نه از لحاظ نبوت و امامت لذا تربیت اساس زندگی انسان است و به واسطه تربیت زندگی زیبا و زیبایی مفهوم میابد

اگر تربیت صحیح صورت گیرد انسان از ملک هم بالاتر می رود که این تربیت از طریق غذای حلال نمو پیدا می کند یعنی تربیت وابسته به روزی است آن هم روزی حلال که باید این مهم مورد توجه قرار گیرد و وجوه آن خوب بررسی شود.

بخش اول: کلیات

- فصل اول: طرحنامه
- فصل دوم: مفهوم شناسی

فصل اول: طرحنامه

۱- بیان و توضیح مسأله:

تربیت در ادیان و مکتب های مختلف دارای مفاهیم، اهداف گوناگونی است در آیین مقدس اسلام، تربیت به معنای فراهم آوردن زمینه های لازم برای شکوفاسازی، پرورش و به فعلیت رساندن توانایی های بالقوه ی فرد در ابعاد مختلف است. تربیت در این معنای عام، شامل رشد در جنبه های مختلف عقلی، فکری، اعتقادی، اخلاقی، روانی، فرهنگی می باشد در اهمیت تربیت، همین بس که تحقق پیدا کردن گوهر وجود آدمی وابسته به آن است و شرط لازم برای رسیدن به کمال می باشد به همین علت، خداوند حکیم، بهترین و مهربان ترین انسان ها یعنی پیامبران را واسطه ی تربیت خویش قرار داد و بعد از آن ها، این مسئولیت خطیر را بر عهده ی پدران و مادران نهاد است تا با برنامه ای صحیح و پویا فرزندان خود را در قالب شریعت تربیت کنند و به فیض درک حضور حضرت حق برسانند عوامل زیادی در تربیت دینی و اخلاقی فرزندان نقش دارد که یکی از این عوامل شیوه و نگرش والدین در تغذیه فرزندان می باشد ز بزرگترین خلا های پژوهشی در عرصه علوم تربیتی و نیز معارف اسلامی نبود پژوهش کامل در موضوع کامل آثار رزق و روزی حلال بر تربیت دینی فرزندان است که این پژوهش به صورت اساسی رزق روزی را مورد بررسی قرار می دهد و راهکارهای عملی برای تربیت دینی فرزندان با عنوان رزق و روزی حلال را بیان می نماید

مطالعات انجام شده پیرامون رزق و روزی حلال از تنوع نسبتاً بالایی برخوردار است که به اختصار بیان می کنیم:
اخلاق در خانه/ مظاهری (سال ۱۳۷۰)، نظام خانواده در اسلام/ انصاریان (۱۳۸۰) مجموعه الگوهای رفتاری امام (علی (ع) / دشتی (۱۳۸۰)، درآمد های حلال و حرام/ وحیدی (۱۳۸۶)

اثار فوق بیشتر به مقوله رزق های حلال و حرام پرداخته اند اما این تحقیق در صدد این است که به این سوال پاسخ دهد که روزی حلال بر اساس آموزهای دین چه اثراتی در تربیت دینی و اخلاقی فرزندان دارد؟

۲. اهمیت و ضرورت تحقیق:

تحصیل روزی حلال و حلال خواری شعار پرهیزکاران و دانایان و رمز نجات و سعادت خانواده و از ویژگی های افراد مقرب درگاه حق استاز این رو دقت کامل و فوق العاده و پرهیز از لقمه حرام و شبهه ناک و بدست آوردن صد درصد روزی حلال و طیب از دستورات و مقررات در تربیت دینی محسوب می شود و برعکس وقتی شکم ها انباشته

از حرام شود و حرام خواری در میان اکثریت افراد جامعه شایع شود آنگاه است که ثروت ها و رشوه های حرام در میان افراد پر نفوذ جامعه توزیع شود که اگر از درآمد حلال نباشد باعث می شود تقوی اقتصادی بر جامعه حاکم نباشد و افراد لالابالی و بی دین بر جامعه مسلط شوند و این افراد با چنین ویژگی هایی خود، تربیت کننده ی افراد دیگر و به ویژه فرزندان که آن ها خود محور بزرگی از افراد جامعه را تشکیل می دهند پس اگر رزق و روزی حلال نباشد نمیتواند زمینه برای رشد و تربیت فرزندانی که یادآور یک وضعیت مطلوب اجتماعی را داشته باشد

۳. پیشینه تحقیق :

تربیت از ابتدا خلقت مورد بحث صاحب نظران بوده که یکی از بنیادی ترین علوم اسلامی است که از ارزنده ترین مباحث بوده که موجب سعادت و پیشرفت جامعه می باشد که در کتاب های زیادی این باره نوشته شده است که به اختصار بیان میکنیم: محمد دشتی (۱۳۹۰) در کتاب مباحث تربیتی مجموعه الگوهای رفتاری امام علی (ع) به الگوهای رفتاری جامعه و ضرورت بیان الگوها پرداخته. مرتضی اقا تهرانی (۱۳۸۹) در کتاب خانواده و تربیت مهدوی به مباحث تربیتی و کارهای عملی برای تربیت نسل منتظر پرداخته. - مصطفی عباسی مقدم (۱۳۹۲) نقش اسوه ها در کتاب تبلیغ و تربیت به مباحث تربیتی و انواع تربیت پرداخته اند. رحیم کارگر (۱۳۹۰) در کتاب تعلیم و تربیت در عصر ظهور به تربیت فرزند در عصر ظهور پرداخته. حسین مظاهری (۱۳۸۹) در کتاب خانواده و تربیت مهدوی به تربیت افراد خانواده و راه های تربیت فرزند مهدوی پرداخته است. نویسندگان فوق بیشتر به مباحث تربیتی پرداخته اند و کمتر به مباحث تاثیر روزی حلال و تربیت پرداخته اند لذا این تحقیق در صدد این است که آثار روزی حلال را بر تربیت فرزند مورد بررسی قرار دهد

۴. سوالات اصلی و فرعی :

سوال اصلی : ۱- آثار روزی حلال بر تربیت دینی و اخلاقی فرزند براساس آموزه های اسلام چیست؟

سوالات فرعی ۱- راه های کسب روزی حلال چیست؟

۲- روزی حلال دارای چه ویژگی های است ؟

۳- تربیت فرزند از چه جایگاهی در آیات و روایات برخوردار است ؟

۵-اهداف اصلی و فرعی :

هدف اصلی :بررسی آثار روزی حلال بر تربیت دینی و اخلاقی فرزند براساس آموزه های اسلام ا

:اهداف فرعی:

۱- مشخص کردن راه های کسب روزی حلال

۲_ مشخص کردن ویژگی های روزی حلال

۳تبیین جایگاه تربیت فرزند در آیات و روایات

۶-فرضیه های تحقیق

به نظر می رسد روزی حلال می تواند بر تربیت دینی و اخلاقی فرزند تاثیراتی داشته باشد

خانواده تان نیکی بیاموزید و آنها را ادب کنید. قرآن مجید هم در بیانی زیبا می فرماید: ای کسانی که ایمان آورده اید! خود و خانواده خویش را از آتشی که هیزم آن انسان ها و سنگ ها است نگه دارید.

۳- عبادت بودن تربیت اسلامی

در اسلام آن قدم هایی را که انسان برای رشد و کمال خود و پرورش دیگران بر می دارد و در جهت رضای خداوند است، عبادت محسوب می شود. عبادت کردن، محدث به آن لحظات کوتاهی که انسان مشغول مراسم عبادی، از قبیل نماز گزاران و دعا کردن است، نمی شود. عبادت، هنگامی ارزش خود را بروز می دهد که به صورت راه و رسم زندگی در آید. ارزش آن در مواقعی است که شیوه رفتار و کردار و تفکر و همه شئون زندگی فرد را فرا گیرد. عبادت به معنای ایجاد پیوند بین قلب انسان و خدا است. اسلام فرد را چنان تربیت می کند که در همه حال با خدا مرتبط باشد. عبادت، وسیله ایست برای اصلاح نفس و اصلاح زندگی است و تمام منافع و عواید آن نصیب خود انسان می شود و او را رستگار می سازد. در حقیقت، دستورات عبادی اسلام، هم در بر گیرنده فواید شخصی است و هم دارای منافع اجتماعی. حضرت علی(ع) در خطبه معروف همام فرموده اند: *إِنَّ اللَّهَ سَبْحَانَهُ خَلَقَ الْخَلْقَ حِينَ خَلَقَهُمْ غِنَاءَ عَنْ طَاعَتِهِمْ؛ أَمِنْ عَنْ مَعْصِيَتِهِمْ؛ لِأَنَّهُ لَا تَضُرُّهُ مَعْصِيَةٌ مِنْ عَصَاءٍ، وَ لَا تَنْفَعُهُ طَاعَةٌ مِنْ أَطَاعَةٍ.* {همانا خداوند مخلوقات را آفرید و از اطاعت و عبادت آنها بی نیاز و از گناه و معصیت آنان ایمن است؛ زیرا معصیت افراد، ضرری به وی نمی زند و اطاعت آنان، برای او نفعی ندارد. اگر انسان نیت خود را خالص گرداند و قصد قربت کند که در تلاش تربیتی برای خودسازی و دیگر سازی، رضای الهی را در نظر بگیرد، در همه حال ماءجور خواهد بود.

۴- هماهنگی با فطرت انسان

برنامه ها و اقدامات تربیت اسلامی بر فطرت آدمی استوار است و می کوشد تا حجاب های فطرت را بزداید و آن را شکوفا سازد. تربیت فطری، متناسب با وجود آدمی و نیاز های او و در خور حقیقت انسانی است؛ تربیتی است که عشق به کمال مطلق و انزجار از نقص را جلوه می دهد.

۵- ناظر دانستن خدا بر اعمال خویش

از دیگر ویژگی های تربیت اسلامی این است که مسلمان را به گونه ای تربیت می کند که عالم را محضر خدا و او را بر تمام امور شاهد و ناظر می داند. او این درس را از قرآن مجید و اولیای الهی (مفسران حقیقی قرآن) آموخته است، او

می داند که {والله شهید علی ما تعلمون؛ خداوند شاهد و گواه بر اعمال و رفتار تان است.} خداوند در همه جا خود را همراه {هو معکم این ما کنتم و الله به ما تعلمون بصیر: هر جا باشید خدا با شما است و خداوند به آنچه انجام می دهید بینا است. و امام علی (ع) می فرمایند: «فرجم الله امرء راقب ربه و تنكب ذنبه، و کابر هواه، و کذب مناه امر زم نفسه من التقوی به زمام و الجمها من خشیه ربها به لجام، فقادها الی الطاعه بزمائمها، و قدعها عن المعصیه بلجامها، رافعا الی المعاد طرفه، متوقعا فی کل اوان حتفه دائم الفکر؛» خدا رحمت کند انسانی را که همیشه پروردگارش را در نظر داشته، از گناه کناره گیرد و با خواهش دل بجنگد و آروزی دنیایی خود را تکذیب کند؛ آن انسانی که نفس سرکش خود را با تقوا و چرہیزگاری مهار کند و با لگام ترس از پروردگار خویش بر دهانش دهنه زند و مهارش را به سوی طاعت و فرمان برداری خدا کشاند و از نا فرمانی و معصیت بازش دارد. آن بنده ای که دیده به روز معاد دوخته و هر آنی انتظار مرگ خود را دارد و پیوسته در تفکر و اندیشه به سر می برد.

۶-مقدم بودن حیات آخروی بر حیات دنیوی

اسلام، دنیا را مقدمه نیک بختی آخرت می داند و بر بهره وری سالم از مواهب دنیا نیز تاکید دارد. در اسلام ترک دنیا و گوشه گیری و انزوا هم مردود است، اما اصل، زندگی اخروی است همان گونه که خداوند می فرماید: و الاخره خیر و ابقی؛ در حالی که آخرت بهتر و پایدارتر است. حضرت علی (ع) پس از نکوهش کسانی که تنها برای دنیا کار می کنند به طوری که از آخرت باز می مانند: و عامل عمل فی الدنیا لما بعدها فجاء الذی له من الدنیا بغیر عمل، فاحرز الخطین معا و ملک الدارین جمیعا، فاصبح و جی ها عندالله، لا یسال الله حاجه فیمنعه؛ یکی در دنیا برای آخرت کار می کند و آنچه بر او (مقدر) است از دنیا می رسد، پس هر دو بهره را جمع نموده و هر دو سرا را به دست آورده است و نزد خدا با آبرو گشته و از او حاجتی نخواهد که روا نسازد. (زیرا آبرومندی او نزد خدا مستلزم روا شدن در خواسته های او است.)

۷-جامعیت و شمول

در منطق تربیتی اسلام، همه ابعاد وجودی انسان محترم و ارزشمند است و سعی می کند هم به ابعاد وجودی او توجه نماید. هم به جسم و جانش و هم به عقل و روانش. تعالیم اسلام، همه جهات انسانی را شامل می شود، اجازه ضرر و زیان به ابدان نمی دهد و تلاش می کند تا هر مومن و مسلمانی در صیانت و به کارگیری عقل و محتویات آن کوشا بوده و در تزکیه آن تلاش کند. قرآن مجید می فرماید: قدا فلح من زکی ها؛ اسلام همان گونه که عقل را میزان سنجش

صواب از ناصواب معرفی می کند، قلب را نیز کانونی برای به ثمر رسیدن عواطف عالی انسانی می شمارد. حضرت علی (ع) می فرماید: کفاک من عقلک ما اوضح لک سبل غیک من رشدک؛ از خرد، تو را این بس است که راهگمراهی ات را از راه رستگاری ات نمایان می سازد.

این تحقیق باهدف بررسی آثار روزی حلال بر تربیت فرزند بر اساس آموزه های اسلام انجام شده و نتایج حاکی از آن است که انسان دارای استعداد های نهفته ای است که اگر با تربیت صحیح مورد بهره برداری قرار گیرد باعث پرورش استعداد های نهفته ای در انسان می شود که هر کدام از این استعداد ها برای تکامل و رسیدن به مقصد نهایی او راییاری میکند که اگر این استعداد ها در محیطی مناسب بارور نشود، باعث ضعف هایی چون حرص و طمع و ناسپاسی و طغیانگری و ده ها صفت ناپسند دیگر می شود

بر همین مبنای استعداد ها اگر عواملی چون محیط و غذا و اجتماع تاثیر گذارند که اگر به این امر مهم توجه نشود، باعث عدم اعتدال در جامعه و گسترش ناهنجاری های اجتماعی است و هم چنین عواملی دیگر نیز تاثیر گذارند که مصرف غذای حلال و ترک هر گونه غذای حرام و شبه ناک است که اگر مادر که بنیان و ریشه فرزند از اوست، ترک کند باعث آثار خوبی می شود و در غیر این صورت اگر غذا با حرام یا مال شبه ناک مخلوط باشد نور ایمان باعث به وجود آمدن صفت های شیطانی و ناپسند اخلاقی می شود. پس روزی حلال در دین اسلام مهم است و آموزه ای آن باید مورد توجه قرار گیرد و یکی از عواملی که باعث روحیه تکامل و شکوفاسازی در جنبه های مختلف عقلی و فکری و روانی و فرهنگی می شود به گونه ای که انسان را از مرحله ی حیوانیت به انسانیت و کمال انسانی می رساند، اهمیت به روزی حلال است و پرهیز از مال حرام و شبه ناک که اسلام به ویژه آموزه های آن تاکید فراوانی داشته و والدین را از خوردن این مال بر حذر داشته است و آیات و روایات فراوانی در این باره آمده است که انسان را به تشویق در باب استفاده از غذای حلال و تناول نمودن از این روزی در رزقی که خداوند در اختیار او قرار داده ، اهتمام ورزیده است.

هم چنین در بحث آخر یکی از آثار استفاده از روزی حلال باعث آموزش گناهان، روحیه بصیرت و نیرو و قدرت و عدم استفاده از این مال حرام باعث شراکت شیطان در نسل آدم و عدم صلاحیت فرزندان صالح و هم چنین بروز صفات ناپسند و.. می شود.

• قرآن مجید

- شرح مثنوی، جعفری، نشر فرهنگ اسلامی، ج ۱، ص ۷۹۱
- نهج البلاغه، دشتی، ۱۳۸۶، قم
- مکارم شیرازی، ناصر و دیگران (۱۳۷۴)، تفسیر نمونه، ج ۱ و ۲، تهران، دارالکتب الاسلامیه.
- سیری در رساله حقوق امام سجاد (ع)، سلسله گفتارهای آیت الله یثربی، ۱۳۸۲، انتشارات فرهنگ آفتاب
- فرید، مرتضی، الحدیث، روایات تربیتی، ۱۳۶۴، نشر فرهنگ اسلامی
- حسینی بهارنجی، سید محمد، آیین همسر داری و آداب زندگی در اسلام، ۱۳۸۰، بوستان کتاب
- _____ن-مه آبادی، خانواده موفق، ۱۳۸۶، انتشارات کریمه اهل بیت (ع)
- انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، ۱۳۷۹، انتشارات ام اییها
- بصیرت، رضا، موسسه پژوهش های دینی امام امیر المومنین (ع) گلی خوشبو از جانب خدا، ۱۳۸۱، شهاب الدین
- دلشاد، تهرانی، دینی ماه پرور، تربیت در نهج البلغه، ۱۳۷۹، انتشارات دریا
- اسماعیلی یزدی، عباس (۱۳۸۱)، فرهنگ تربیت، تهران، دلیل ما.
- اخوان حکیمی (۱۳۸۰)، الحیاء، مترجم: احمد آرام، ج ۳، تهران، نشر فرهنگ اسلامی.
- انصاریان، حسین (۱۳۸۰)، نظام خانواده در اسلام، قم، ام اییها.
- پاینده، ابوالقاسم (۱۳۸۲)، نهج الفصاحه، تهران، دنیای دانش.
- خدادادی، جمشید (۱۳۸۶) پانزده روز تا سلامتی (بازخوانی آیه های مربوط به تغذیه ی انسان در قرآن کریم)، تهران، نشر سهروردی.
- علامه طباطبائی، محمدحسین، تفسیرالمیزان، مترجم: محمدباقر موسوی همدانی، ج ۲.
- نمازی زاده، مهدی و سلحشور، بهمن (۱۳۸۱)، تربیت بدنی عمومی، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها.
- معراج السعاده؛ ملا احمد نراقی، انتشارات مطبوعاتی حسینی، ۱۳۷۵، ص ۳۱۳
- موعظه در تاثیرات اغذیه از حدیث حلیت و حرمت در انسان. خرثیه الجواهر، ص ۴۳۰